

Automehāniķa profesijas standarts

1. Vispārīgie jautājumi

1. Profesijas nosaukums – automehāniķis.
2. Profesijas kods – 7231 02.

2. Nodarbinātības apraksts

1. Profesionālās kvalifikācijas līmenis – trešais profesionālās kvalifikācijas līmenis.
2. Profesionālās darbības pamatuzdevumu kopsavilkums:
 - automehāniķis veic automobiļa diagnostiku, tehnisko apkopi un remontu; veic mezglu un agregātu demontāžu, montāžu, remontu un regulēšanu; spēj sadarboties ar klientu un pārraudzīt zemākas kvalifikācijas darbiniekus.Automehāniķis strādā patstāvīgi vai komandā ar citiem nozares speciālistiem uzņēmumos, kuru darbība saistīta ar autoapkalpi un autoremontu, kā arī var būt pašnodarbināta persona vai var veikt individuālo komercdarbību.

3. Profesionālās darbības veikšanai nepieciešamās profesionālās kompetences

1. Spēja plānot un organizēt savu darbu un darba vietu, ievērojot darba aizsardzības, elektrodrošības, ugunsdrošības un vides aizsardzības prasības.
2. Spēja nodrošināt sev un citiem darbiniekiem drošus darba apstākļus, izvēloties atbilstošas darba metodes un palīglīdzekļus.
3. Spēja izpildīt nozarei un konkrētai darba vietai raksturīgās iekšējās kārtības noteikumu prasības.
4. Spēja nodrošināt uzticēto instrumentu, iekārtu un inventāra pareizu lietošanu un uzturēšanu darba kārtībā.
5. Spēja pielietot profesionālajā darbībā tehnisko informāciju, ievērot instrukcijas, lietot datoru.

6. Spēja izvēlēties un pielietot instrumentus un palīgierīces, saskaņā ar tehniskās informācijas un instrukciju norādēm.

7. Spēja veikt automobiļa tehnisko apkalpi.

8. Spēja pielietot mērinstrumentus un ierīces, kuri nepieciešami darba kvalitatīvai izpildei.

9. Spēja orientēties automobiļu uzbūvē, lai veiktu agregātu, mehānismu un mezglu demontāžu – montāžu.

10. Spēja montēt riepas un balansēt riteņus.

11. Spēja nomainīt automobiļa elektroiekārtas ierīces un apgaismes ierīču detaļas.

12. Spēja izpildīt demontāžas – montāžas darbus.

13. Spēja rast risinājumu nestandarta situācijās, izmantojot detaļu aizvietošanu.

14. Spēja lasīt rasējumus, elektriskās shēmas un kinemātiskās shēmas.

15. Spēja risināt problēmsituācijas.

16. Spēja pašizglītoties, pastāvīgi pilnveidot profesionālo kompetenci atbilstoši pielietojamās tehnoloģijas un tehnikas attīstības līmenim.

17. Spēja sazināties, uzklaut citus un argumentēti skaidrot savu viedokli, risinot darba uzdevumus.

18. Spēja sazināties valsts valodā un vienā svešvalodā.

19. Spēja sadarboties ar klientu un sniegt informāciju par pakalpojumiem.

20. Spēja iegūt, pārbaudīt, izvērtēt darba uzdevumu izpildei nepieciešamo informāciju un sniegt to klientiem.

4. Profesionālās darbības pamatuzdevumu veikšanai nepieciešamās prasmes

1. Plānot un organizēt darba vietu atbilstoši uzņēmuma iekšējās kārtības noteikumiem.

2. Ievērot darba aizsardzības prasības.
3. Ievērot elektrodrošības un ugunsdrošības noteikumu prasības.
4. Sniegt pirmo palīdzību.
5. Ievērot vides aizsardzības prasības.
6. Uzglabāt un utilizēt bīstamos atkritumus.
7. Lietot individuālos un kolektīvos darba aizsardzības līdzekļus.
8. Strādāt ar celšanas iekārtām un ierīcēm.
9. Lietot darba uzdevumam atbilstošus instrumentus un palīgierīces.
10. Lietot atbilstošus ekspluatācijas materiālus (degvielas, eļļas, ziežvielas, tehniskos šķidrumus, autokosmētiku).
11. Lietot mērinstrumentus un diagnostikas ierīces un iekārtas.
12. Lasīt rasējumus, elektriskās shēmas un kinemātiskās shēmas.
13. Zīmēt skices.
14. Lietot tehnisko informāciju un instrukcijas darbu veikšanai.
15. Iegūt informāciju no elektroniskajām datu bāzēm un interneta.
16. Veikt automobiļu tehnisko apkalpošanu atbilstoši tehniskajai informācijai un darba instrukcijām.
17. Mainīt riepas un balansēt riteņus.
18. Remontēt automobiļu elektroiekārtu mehānismus, ierīces un apgaismojuma detaļas.
20. Veikt automobiļa motora remontu.
21. Izpildīt automobiļa agregātu remontu vai nepieciešamības gadījumā nosūtīt tos uz specializētām darbnīcām.
22. Izpildīt automobiļa ritošās daļas, piekares, sajūga un kardāna demontāžu – montāžu un remontu.

23. Izpildīt stūres iekārtu sastādošo ierīču un mezglu remontu.
24. Izpildīt bremžu sistēmu sastādošo mehānismu remontu.
25. Nomainīt nolietotās vai bojātās detaļas, mezglus un ierīces automobiļa virsbūvē.
26. Pārbaudīt virsbūves tehnisko stāvokli un novērst konstatētos defektus, nomainot vai regulējot detaļas.
27. Veikt automobiļu virsbūves detaļu (stiklojuma, iekšējās un ārējās apdares, blīvējuma detaļu) nomaiņu.
28. Veikt virsbūves aprīkojuma un komforta ierīču tehnisko apkopi un remontu.
29. Lietot nozares profesionālo terminoloģiju valsts valodā un vienā svešvalodā (angļu, vācu vai krievu valodā).
30. Pārvaldīt valsts valodu.
31. Pārvaldīt vienu svešvalodu (angļu, vācu vai krievu valodu) saziņas līmenī.
32. Sadarboties ar klientiem un sniegt profesionālu informāciju par darba apjomu, izcenojumu un citiem klientu interesējošiem jautājumiem.
33. Veikt darbu uzskaiti un noformēt sniegto pakalpojumu dokumentus.
34. Lietot datoru.
35. Veikt darbu patstāvīgi un komandā.
36. Risināt problēmsituācijas.

5. Profesionālās darbības pamatuzdevumu veikšanai nepieciešamās zināšanas

1. Profesionālās darbības pamatuzdevumu veikšanai priekšstata līmenī nepieciešamās zināšanas par autobūvē izmantojamiem materiāliem.
2. Profesionālās darbības pamatuzdevumu veikšanai nepieciešamās zināšanas izpratnes līmenī:

- 2.1. darba aizsardzības prasības;
- 2.2. ugunsdrošības noteikumi;
- 2.3. elektrodrošības noteikumi;
- 2.4. uzņēmuma darba organizācija;
- 2.5. darba uzskaitē;
- 2.6. vides aizsardzības prasības;
- 2.7. kolektīvie aizsardzības līdzekļi;
- 2.8. ekspluatācijas materiālu ietekme uz cilvēka organismu un vidi;
- 2.9. ķīmisko vielu un ķīmisko produktu bīstamības klases un to apzīmējumi;
- 2.10. darba vietas ergonomika;
- 2.11. automobiļa uzbūves pamati;
- 2.12. agregātu darbības principi;
- 2.13. detaļu savienojumu veidi;
- 2.14. agregātu un mezglu atteikumu iemesli;
- 2.15. motora un tā sistēmu uzbūve, darbības princips;
- 2.16. stūres iekārtas uzbūve un darbība;
- 2.17. ritošās daļas agregātu un mezglu uzbūve un darbība;
- 2.18. bremžu sistēmas uzbūve;
- 2.19. transmisiju sastādošo agregātu un mezglu uzbūve un darbība;
- 2.20. automobiļa elektroiekārtas uzbūve, darbības princips;
- 2.21. automobiļa virsbūves konstrukcija, tajā izvietoto ierīču atrašanās vieta un darbība;
- 2.22. darba tiesiskās attiecības;
- 2.23. organizācijas psiholoģijas pamati;
- 2.24. profesionālie termini valsts valodā un vienā svešvalodā (angļu, vācu vai krievu valodā).

3. Profesionālās darbības pamatuzdevumu veikšanai nepieciešamās zināšanas lietošanas līmenī:

- 3.1. ceļšanas iekārtu un autoapkalpes tehniskā aprīkojuma ekspluatācijas noteikumi un drošības prasības;
- 3.2. degvielu, smērvielu, ziežvielu, tehnisko šķidrumu, krāsvielu un auto kosmētikas veidi un pielietojums;
- 3.3. uzņēmuma iekšējās kārtības noteikumi;
- 3.4. instrumentu veidi, iedalījums, izmantošana;
- 3.5. tehniskā informācija un instrukcijas veicamajiem darbiem;
- 3.6. darba vides bīstamie faktori;
- 3.7. ergonomikas principi;
- 3.8. pirmā palīdzība;
- 3.9. darba higiēna un kultūra;
- 3.10. individuālie aizsardzības līdzekļi;
- 3.11. bīstamie atkritumi, to glabāšana un utilizācija;
- 3.12. motora ārējo ierīču un detaļu demontāžas – montāžas tehnoloģija;

- 3.13. stūres iekārtas demontāžas – montāžas tehnoloģija;
- 3.14. ritošās daļas mezglu un detaļu demontāžas – montāžas tehnoloģija;
- 3.15. riepu nomaiņa un riteņu balansēšana;
- 3.16. bremžu sistēmas bojāto un nolietoto ierīču, mezglu un detaļu nomaiņa;
- 3.17. sajūga un kardānu demontāžas – montāžas tehnoloģija;
- 3.18. transmisijas agregātu demontāža – montāža;
- 3.19. automobiļa virsbūvē izvietoto ierīču demontāžas – montāžas tehnoloģija;
- 3.20. detaļu aizvietošana;
- 3.21. lietišķā saskarsme;
- 3.22. profesionālā ētika;
- 3.23. valsts valoda;
- 3.24. viena svešvaloda (angļu, vācu vai krievu valoda) saziņas līmenī.

Pienākumi un uzdevumi

Pienākumi	Uzdevumi
1. Organizēt un plānot darba vietu	<ul style="list-style-type: none"> 1.1.sagatavot darba vietu veicamajam uzdevumam; 1.2.pielietot darba procesā instrumentus un aprīkojumu; 1.3.ievērot darba aizsardzības noteikumus un prasīt to ievērošanu no zemāka līmeņa darbiniekiem; 1.4.lietot individuālos un kolektīvos darba aizsardzības līdzekļus; 1.5.ievērot vides aizsardzības prasības; 1.6.uzturēt kārtībā darba vietu un novērst darba vides bīstamos faktorus darba procesā un darbu beidzot. 1.7.pārraudzīt zemāka līmeņa speciālistu darba vietu iekārtojumu.
2. Veikt automobiļa tehnisko apkalpi	<ul style="list-style-type: none"> 2.1.ievērot rūpnīcas – izgatavotājas tehnisko dokumentāciju veicot tehnisko apkalpi; 2.2.izmantot rūpnīcas – izgatavotājas detaļas un atbilstošos materiālus; 2.3.novērtēt automobiļa atbilstību satiksmes drošības normām; 2.4.novirzīt automobili uz diagnostikas posteni, konstatējot defektus.
3. Konstatēt un novērst automobiļa defektus	<ul style="list-style-type: none"> 3.1.veikt motora apskati, pielietot specializētos instrumentus; 3.2.veikt motora remontu; 3.3. novērtēt transmisijas tehnisko stāvokli un veikt agregātu un mezglu remontu; 3.4.novērtēt ritošās daļas tehnisko stāvokli un novērst

	<p>bojājumu nomainot detaļas;</p> <p>3.5.novērtēt stūres iekārtas un balstiekārtas tehnisko stāvokli un veikt tās remontu un regulēšanu;</p> <p>3.6.novērtēt bremžu sistēmas darbību, izmantojot speciālos instrumentus un pārbaudes standus un veikt tās remontu un regulēšanu;</p> <p>3.7.veikt elektroiekārtas detaļu, mezglu un agregātu pārbaudi un remontu;</p> <p>3.8.pārbaudīt virsbūves tehnisko stāvokli un novērst konstatētos defektus, nomainot vai regulējot detaļas;</p> <p>3.9. veikt automobiļu virsbūves detaļu (stiklojuma, iekšējās un ārējās apdares, blīvējuma detaļu) nomaiņu;</p> <p>3.10.veikt virsbūves aprīkojuma un komforta ierīču tehnisko apkopi un remontu.</p>
--	---

Automehāniķa profesijas standarta izstrādes darba grupa:

- Ainars Kalniņš – „Adam Auto”, Ventpils filiāles vadītājs;
- Ilmārs Udrovskis –Auto Group Baltic, Pēcpārdošanas nodaļa, Tehnisko apmācību centra vadītājs;
- Arvis Kajaks – IA Venta Motors Volkswagen centrs, Ventpils servisa vadītājs;
- Jānis Novickis – Volvo Truck Latvia, SIA; Mehāniķu apmācību instruktors;
- Lieģis Artūrs – Pašvaldību uzņēmums „Ventpils reiss” Valdes priekšsēdētājs;
- Rukuts Imants – SIA IMA AUTOSERVISS, Kuldīgas servisa direktors;
- Ivars Asnis – Kuldīgas Tehnoloģiju un tūrisma profesionālā vidusskola; Autotransporta un metālapstrādes nodaļas vadītājs;
- Andris Tilaks – Valsts Priekuļu lauksaimniecības tehnikums, profesionālo priekšmetu skolotājs.

Automehāniķa profesijas standarta eksperti:

- Olafs Ozols – Latvijas Pilnvaroto autotirgotāju asociācijas Valdes priekšsēdētājs;
- Dārija Ūdre – Latvijas Autotransporta brālība priekšsēdētāja, Latvijas Amatniecības kamera;
- Gundars Liberts – Dr.Sc.Ing., profesors, Rīgas Tehniskās universitātes Autotransporta institūta direktors.